

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnštvo
Ljubljana, poštni predal šte. 163.

Telefoni na telegrame: »Naprejek, Ljubljana.

Čekovni račun št. 13.807.

NAPREJ

Stane mesečno Din 25—
za inozemstvo Din 35—

Oglasi:

Prostor 1×55 mm 60 par. Mali oglasi: besede
60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne
prilobijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja začasno le enkrat na teden in stane mesečno 6 dinarjev.

Letnik VII., šte. 42.

Četrtek

»Naprejek« številka
Izhaja kot dodatno

LJUDSKI GLAS

Glasi

Kmetstvo delavske zveze

Stane letno 12 Din — mesečno 6 Din

Edinstvo sindikatov.

Problem edinstva sindikatov (strokovnih organizacij) ni šele od danes na dnevnem redu. Ta problem je prišel na dnevni red takoj po prevratu, takoj po razpadu avstroogrske monarhije. In ne samo v SHS državi, temveč v vseh takozvanih nasledstvenih državah, tako posebno v Češko-slovaški republiki, v Rumuniji in v Poljski republiki. V vseh teh državah so bile prejšnje strokovne (sindikalne) organizacije odtrgane od svojih central in pripuščene same sebi. 1919. leta smo imeli v SHS državi v glavnem 6 popolnoma samostojnih socialističnih strokovnih pokretov v posameznih pokrajinah: v Sloveniji so bile te strokovne organizacije kot najstarejše tudi še najbolj združene v Strokovni komisiji. Na Hrvaškem je bil strokovni pokret tudi pred vojno slabo razvit, a v glavnem združen okoli Občega radniškega saveza. V Bosni in Hercegovini je bilo razmeroma dobro organizirano strokovno gibanje v tesni zvezi s socialistično stranko. Prav tako je bil srbski Glavni radniški savez v najlepšem kontaktu s srbsko socialno demokratično stranko. V Vojvodini in Dalmaciji sicer še niso utegnili organizatorično združiti od central odtrgane strokovne zveze, vendar so posebno v Vojvodini sindikalne organizacije bujno živele, delovale in se borile.

Vse te različne medstrokovne centrale (razen Strojne komisije) so se združile leta 1919. na kongresu zedinjenja v skupno centralo, takozvano: Centralno radniško sindikalno veče (CRSV). Vendar je bil ta prvi kongres bolj manifestacija zedinjenja kakor pa resnično duhovno in organizacijsko združenje. Leta 1920. bi se moral vršiti prvi kongres Centralnemu rad. sindikalnemu veču priključenih organizacij v Vukovaru. Vlada pa je takratni že sklicani kongres prepovedala radi »boljševiške nevarnosti«. Tako je delo združenja ostalo nedovršeno. Nato pa je sledila »Obznana«, ki je imela za posledico, da so bile vse CRSV priključene organizacije prepovedane.

Komunistični klub narodnih poslancev je takrat zahteval od vlade, da vse sindikalne organizacije zopet dovoli, t. j. razveljavi nezakonito »Obznano«, sicer bo klub demonstrativno zapustil konstituantno. Na to klubovo zahtevo se je sestel ministrski svet, ki je s svojim odlokom zopet dovolil delovanje sindikalnih organizacij pri CRSV. Delavstvo pa se ni zadestilo energično borilo, zato mnogo organizacij pod pritiskom lokalnega terorja ni obnovilo svojega delovanja.

Zakon o javni varnosti in redu je spravil sindikalne organizacije zopet v težko situacijo. Sindikalne organizacije so torej mnogo in največ pretrpele radi političnega terorja, ki je množico razredno le slabo zavedenih članov uplašil in vrgel v brezbriznost. To je bilo tem lažje, ker je gospodarska kriza v letih 1920, 21 in 22 omrtvila produkcijo in trgovino.

V tem tako težkem času pa se je izvršil v komunistični delavski stran-

ki razkol, ki se je razširil tudi na sindikalne organizacije. Izključeni zaupniki iz komunistične stranke so organizirali Socialistično partijo Jugoslavije in kmalu nato tudi Glavni rad. savez. CRSV je bilo stavljeno izven zakona ter se je nato deloma zopet obnovilo v Centralnem rad. sindikalnem odboru (CRSO) v Beogradu. Člani razpuščene komunistične stranke pa so poskušali legalizirati svoje delovanje v Neodvisni delavski stranki.

V Sloveniji je do političnega razkola prišlo malo pozneje. Vsem nam je znano, kako so nastale iz Socialno-demokratične stranke, sedanje tri frakcije: 1. Socialistična stranka, ki temelji na dobri tradiciji socialne demokracije in tvori nekako sredino delavskega pokreta; 2. Neodvisna delavska stranka, ki je bila ustanovljena ob znanem puču v Socialistični stranki delovnega ljudstva in v kateri so v glavnem skrajni levičarji v besedah, a v dejanjih v enotni fronti s 3. Socialistično partijo Jugoslavije, ki tvori skrajno desnico. V tej so na Slovenskem disidenti iz socialno demokratične stranke, ki se po svoji ideologiji popolnoma strinjajo s fašistovskimi demokrati.

Dasiravno so torej v Sloveniji tri politične frakcije na razrednem stališču, vendar strokovne organizacije niso bile vse razklane. Razen rudarske se razkol v večjem obsegu ni nikjer izvršil. Sicer so skrajni levičarji poskušali razkol v raznih organizacijah, a vse to so bili samo eksperimenti neizkušenih.

In vendar: strokovno gibanje v Sloveniji je na tleh bolj ko v katerikoli drugi pokrajini, dasi je vodstvo Strojne komisije vse do danes izključno v rokah desničarjev. Ravno ta desničarska politika v strokovnih organizacijah, (birokratizem, ministerializem in oportunitizem) je kriva današnje slabosti strokovnega pokreta v Sloveniji.

Zaradi te politike se je posrečilo čisto kapitalističnim nerazrednim strankam pridobiti tla med delavstvom. Slovenska ljudska stranka je radi te politike mogla organizirati svoje strokovne organizacije skoraj v vseh strokah. Seveda: če je cilj strokovnih organizacij samo strokovni interes, čemu bi potem delavstvo ne bilo organizirano pri SLS, ki se izborne bori za drobtinice z gospodove mize! — Poleg Jugoslovanske strokovne zveze (klerikalcev) imamo še »Narodno socialno strokovno zvezo« in »Strokovno unijo« (demokratično). Obeta se še strokovna organizacija samostojnežev. Čemu tudi ne, ko delavski voditelji sami govorijo in pišejo, da morajo biti strokovne organizacije strankarsko nevtralne! Take strankarsko nevtralne strokovne organizacije pa lahko mnogo bolje vodi v boju za strokovne drobtinice gospod tovarnar Pellak s pomočjo gospoda Gosarja ali Benač preko Strojne unije ali Prepeluh preko neke nove strokovne organizacije, kakor pa rečimo gospod Svetek, ki je v vseh drugih organizacijah tudi predsednik in ne more povsod uspevati . . .

Politična ali strokovna nevtralnost je v bistvu eno in isto. Propagirati tako nevtralnost, to pomeni prepeljavati delavce v kapitalistično organizacijo ali z drugimi besedami izročiti ovce volku v pašo.

Naša parola tudi v strokovnih kaker v vseh drugih delavskih organizacijah mora biti: politična aktivnost, politična zavednost, ki je najmočnejše orožje proti kapitalizmu. Iz strokovnih organizacij mora politika ven, to je resnica, ali samo kapitalistična (oportunistična) politika, da napravi prostor delavski socialistični politiki! To je tako preprosto in jasno, da lahko vsakdo razume.

Zato pa kongres sindikatov v Beogradu, ki se je vršil te dni, ne more doseči združenja sindikatov. Na temelju politične ali strankarske nevtralnosti združene organizacije niso nič drugega ko trdnjava kapitalistov v delavskem razredu, trojanski konj v delavski Troji.

Zato moramo odločno nastopiti proti združenju na takem temelju, pa naj je propagirajo tudi najbolj »revolucionarni« »komunisti« ali pa najstarejši kristanovci.

Združenje delavskih organizacij mora temeljiti predvsem na razrednem boju, t. j. na socializmu, na socialističnem programu. Boriti se mora za osvoboditev delavskega razreda iz duhovnega in materialnega jarma kapitalistov. To je temeljni pogoj združitve.

Drugi pogoj je ureditev sindikalnih organizacij na demokratičnem temelju. Progressivni prispevki v strokovnih organizacijah morajo biti pravično določeni in dohodki pravično razdeljeni. To se da urediti, če članstvo samo odloča v organizacijah. Zato pa mora biti zavedno.

Če Haramina, eden glavnih »nevtralcev« in referent na kongresu, prihaja iz Zagreba »reševati« naše sind. organizacije, a v samem Zagrebu in okolici ne more organizirati hrvaških delavcev, bo naše delavstvo že toliko zavedno, da bo zaprlo vrata in svoj žep takim »nevtralcem«.

Demokratičen način uprave zahteva neko samcupravo krajevnih, pokrajinskih in glavnih strokovnih in medstrokovnih instanc. Po vsem svetu je ta stvar tako urejena, da kongres določa tudi kvote, ki pripadajo pokrajinskim strokovnim instancam.

Za Slovenijo je ta stvar posebno važna že radi tega, ker moramo voditi propagando v svojem jeziku. Ne samo propagando, temveč tudi upravo. Vprašanje enotnega tiska in enotne uprave za Slovenijo je zelo važno vprašanje.

Vseh teh vprašanj pa kongres, kakor sodimo po predlogih za resolucije, ni niti reševal. Zato more ta kongres napraviti le še večjo zmedo, še večji kaos med delavstvom, kakor je bil dosedaj.

Iz vsega tega pa se učimo: brez zavednosti ni napredka delavskega razreda. Brez organizacije pa ni sredstev za propagando znanja in zavednosti. Brez političnega boja je nemogoče zboljšati delavskemu razredu trajno njegovo gmočno in duhovno stanje. Zato proč s politično in strankar-

sko nezavednostjo, ki je čisto kapitalistična zmotna parola. Živele duhovno in organizirano edinstvo delavskega razreda na socialističnem temelju. K.

Izpred sodišča.

Okrajno sodišče v Ljubljani je 30. septembra 1925 na tožbo Konstantina Ivanoviča Ryndina, zastopane po dr. Knafliču, obsodilo Zvonimirja Bernota, da kot odgovorni urednik »Napreja« pred objavo ni čital član- kov, ki so izšli v

a) št. 14 z dne 4. aprila 1925 pod naslovom Razputina zli duh v Mežici;

b) v št. 16. z dne 18. aprila 1925 v črnoobrobljenem okviru z začetkom »Mi podpisani naznanjamo tužno vest . . .«;

c) v št. 17 z dne 25. aprila 1925 pod naslovom »S svinčenih tal« in s tem zanemari on o pažnost, ki bi pri nje dolžni uporabi izostala uvrstitev kaznive vsebine in sicer

ad a) »Ej koliko zaslužnih mož ima naša domovina, da bi jih morala nagraditi z letoviščem in pisanjem nakaznic za premog . . . Rudnik bi redil enega parazita manj — sploh pa je treba pri svincu ljudi, ne duhov, ne pobeljenih grobov. Kadar bodo Angleži spoznali to . . . gnilobo, jo bodo pognali k večnemu počitku in to gnilobo bomo tudi tako dolgo razkrivali . . ., da bo vsem zasmrdelo;

ad b) celotne vsebine — posmrtno naznanilo za komisarjevičem — zasebnim obtožiteljem;

ad c) »po potrebi« državni komisar, kadar je treba potegniti kakega župana za nos, je postal po milosti božji in objektivnosti ostale porodiške dvojice predsednik bratovske skladnice . . . Do sedaj je ta gospod opravljal težki posel izdaje treh, štiri nakaznic za premog na dan in se na ta način vežbal v funkciji bodočega upravnega svetnika . . .«

Le ta posel in vsestranska objektivnost porodice ga je usposobila za to mesto, . . . saj imate močne in zdrave komolce. Ali bo dovolj močna tudi sposobnost . . . Bratovske skladnice in že veste, kakšna pamet . . .

kar v objektivnem oziru tvori pogrešek zoper varnost časti zasebnega obtožitelja.

Zakrivil je s tem prestopok po čl. III. zakona z dne 15. oktobra 1868 d. z. št. 142 in se

obsoja

po istem členu na 300 Din globe, v slučaju neizterljivosti na 6 dni zapora in po § 398. k. pr. r. na povračilo stroškov kazenskega postopanja in objavo razsodbe.

Op. ur. Kakor smo že zadnjič poročali, je bil obtoženec sočasno oproščen zaradi očitka »po potrebi doktor«. Ta očitek bi bil žaljiv le tedaj, če ne bi bil resničen.

Ako piješ, BUDDHA' čaj,
vživaš že na zemlji raj!

Kd:

Kakor klerikalci?

Dolgo časa so mislili zlasti na kmetih, da je oni stroj najboljši, ki ima največjo težo. Kaj se je zgodilo? Izkušnja je dokazala, da ne gre za težo, če hočeš nabaviti stroj, temveč gledati moraš na kakovost materiala, iz katerega so stroji ali njegovi deli sestavljeni. Znano je, da so noži iz posebnega jekla (n. pr. Solingen, boljši in če njih dele tehtamo, lahko najdemo, da v teži ni razločka, pač pa v uporabi.

Zakaj to? Napačno je zamenjati težo z močjo. Teža sama še ni nič. So pa ljudje, ki pravijo, da se more socializem razviti na temelju teže voditeljev in ne na kakovosti njihovega mišljenja, njihovega dela, njihove zavednosti. Zavednost je kakor rezilo pri nčzu. Brusil se rezilo naše zavednosti na socialističnem programu in čim bolj je brušeno, tem bolj služi socialističnemu napredku. Zavednost je edini pravi temelj socializma. Kdor gleda na težo, t. j. na to, ali je predstavnik vpliven kapitalist, ta je podobna nazadnjaku, ki kupuje težke masivne stroje iz slabega materiala.

Socialistično gibanje so ustvarili reveži na premoženju, a bogataši v mišljenju. Može so bili to, ki niso priznali razen socialistične ideje še zlatega boga. Tudi taki ljudje so ga vodili k napredku in ne kapitalistični »tudiscialisti«. Le-ti so najčistejšo nauko socializma zamazali, kakor da bi socializem ne mogel živeti brez kapitala, privatnega kapitala. Oni so privlekli v čisto soc. idejo kapitalistično naziranje in so samo zadrževali napredek socializma, ker so na njegov račun obogateli, ne pa z delom svojih rok. S poštenim delom nihče ne obogati. Zato taki kapitalistični socialisti ne morejo in ne smejo biti zagovorniki čistega socializma. Današnja cerkev živi od krščanske ideje onih, ki niso imeli niti glave kam položiti. Predstavniki cerkve so obogateli s kupčijami z vero, s krščanstvom. Ali niso kapitalistični »tudi socialisti« popolnoma enaki cerkveni gospodi?

Ta cerkvena gospoda ima med svojimi svetniki mož različnih naziranj; tako je patriarh sv. Bazilij rekel: »Bogataš je tat, sv. Ivan Zlatoust: »Bogataš je ropar«. Kljub temu cerkev ni prepovedala bogastva svojim članom, kaj še svojim služabnikom — cerkveni aristokraciji. Naš nauk naj bi pa bil rjnenom enak? Kje naj bi se potem razločevali od kapitalistov?!

Kakor ideja krščanstva ne napreduje več, temveč nazaduje v številu svojih vernikov ravno radi svojega moralno slabega kapitalističnega predstavnika, tako bi nazadoval socializem, če delavstvo svoje naloge ne bi razumelo. S takimi predstavniki, ki bi pridigovali kakor neki cerkveni kapitalisti, naj živi socializem?! Danes je socialistična ideja še krepka, ker je še miada in kolikor toliko čista kapitalističnega sorodstva, kakor je bilo krščanstvo, ko je še bilo v povojih. Če pa ne nastopimo že sedaj proti napačnim prerokom, bomo kljub Marksovim in Engelsovim naukom si zredili kapitalistično kasto predstavnikov, kakor si jih je cerkev kljub sv. Baziliju in Zlatoustu in drugim. Zato nastopamo proti Kristanovi kompaniji.

Človeška družba je podobna vozu, na katerem sedi nekaj ljudi, a voz vleče dolga vrsta trpinov. Krčevito se drže oni na vozu voza, da ne bi padli z njega — nekaj pa se jih je prijelo voza, da bi skočili nanj. Komaj zleti kdo z voza, se mora oprijeti in vleči, a na vozu ima že svojega namestnika. Tudi buržujski socialisti sede na vozu. Ker pa vedo, da bo prijetna voznja trajala le še nekaj časa, bi si radi podaljšali te sladke trenutke — zato vpijejo vpreženim trpinom: »Fantje, le počasi — preveč se ne mučite — smo vaši prijatelji tu gori — v kompromisu smo sklenili, da smo zadovoljni s počasno, a sigurno voznjo!« Ubogi izmučeni trpini pa deloma mislijo: »Hvalabogu, imamo še nekaj prijateljev, nekaj naših na vozu,« in še rajši ga vlečejo čez življenjske strmine. Da bi pa gospoda stopila z voza ali ga razbila — o tem ni govo-

ra. Socializem pa mora krepiti vpreženi masi zavednost in ne biti »toložba« za nadaljnje trpljenje, le zavednost bo razgnala družbo na vozu in razdrobila voz na drobne kosce, kajti naša pesem pravi: »Bratje vsi enaki smo«. Če bomo še nadalje hodili pota, ki jih nam kažejo Korun — Svetki smo podobni onemu, ki ima v rokah jajce in gleda nanj, kdaj bo ura kuhana.

Razno.

r Politične novosti. G. Pašič se je vrnil živ in zdrav v Beograd. — Parlament bo imel v soboto zopet sejo. — Radić bo postal baje ministrski podpredsednik. Finančni odbor parlamenta je začel sejati že pred par dnevi. Dr. Gosar je predlagal že pred časom, naj se ukine davek na ročno delo. Finančni odbor je te dni razpravljajal o njegovem predlogu, in sicer tako, da te razprave ni mogoče imenovati drugače kakor cinično posmehovanje proletariatu. »Jutro« pravi namreč, da je treba teren za take predloge pripraviti. Kaj se to pravi? Ali je morda treba pripraviti delavstvo, da ne bo protestiralo proti odpravi tega krivičnega davka? Kar čudno se nam zdi, da ni »Jutro« tudi kaj takega napisalo. Isti list poroča tudi, da namestnik odpravi »poznejše« davek na ročno delo, to pozneje pa bo najbrže takrat, kadar bodo pogruntali kako drugo obliko za obdavčenje delavstva z istim uspehom. Vsi tkzv. delavski listi bodo zdaj najbrže zavpili, njih voditelji bodo pa še nadalje ostali na vozu, o katerem zveš kaj več v članku »Kakor klerikalci?«

r Zveza industrijev je imela 14. t. m. svoj občni zbor. Med resolucijami, ki jih je sprejela, bo naše delavstvo zanimala najbolj prva, ki zahteva revizijo zakona v zaščito delavcev, zakona o inspekciji dela in zakona o zavarovanju delavcev. Kakšni so zakoni, ki jih koncedira buržuazija proletariatu, o tem ni treba posebej pisati, znani so iz prakse. Praksa pa je taka, da jo delavci živo čutijo bodisi kot breme, najbolj pa v tem, da tistih zakonskih določb, s katerimi bi si še lahko kaj pomagali, oblasti sploh ne izvajajo. Da Zveza industrijev teh zakonov ne mara zboljšati, tako namreč, da bi se zboljšali delavcem v prid, tega ni treba posebej dokazovati, pač pa hočejo industrijalci še zadnje ostanke odpraviti. Zanimivo je čitati »Slovenca« v uvodniku toči solze, ker se delavcem tako slabo godi, na prezadnji pa hvali Zvezo industrijev in nje delo! (Glej »Slovenca« z dne 15. t. m.)

r Beograjska »Politika« je meščanski dnevnik, piše pa približno tako, kakor je »Narodni dnevnik«, preden je šel Radić v vladu. »Politika« je poročala o nedeljskem sindikalnem kongresu, na katerem so sklenili strokovno enotnost, to-le: zedinjenje med organizacijami Glavnega radniškega saveza in delom Centr. rad. sind. odbora je bilo sklenjeno soglasno, ker se opozicionalni delegati niso udeležili glasovanja. Koliko je bilo opozicionalcev, »Politika« ne poroča, pač pa, da je nastopil neki delegat — menda iz Zaječara — ki je protestiral proti takemu načinu zedinjenja, češ, na vsakih 10 delegatov na kongresu pride 7 proletarskih nastavlencev in da delavstvo sploh nima besede na kongresu.

r Minister za promet je pred 2 mesecema obljubil znižanje železniških tarif. 1. oktobra so bile tarife za tovrstni promet res nekaj znižane, obljubljeno znižanje za osebni promet je pa izostalo. V kulturnih državah se mora minister vsaj opravičiti, če kake tako razglašene obljube ne izvrši, pri nas je pa vse tiho ostalo.

r »Organizirani železničar« je ne ve se čigav list. Ker je proletarijat nezadovoljen in precej »levičarski«, se kaže tudi ta list levičarskega. Da pa ne bi prišel v zamero ne zgoraj ne spodaj, se vsakega levičarstva tako boji, da nekaj časa ni hotel biti na Turjaškem trgu. Da bi pa nalovil več železničarjev, se laska vsem brez razlike, in vabi na »razredni boj« še celo klerikalce itd. Lastnik lista je neznan konsorcij. Na uredniškem mestu pa sedi g. Ant. Mozetič, ki je iz ljubezni do enotne fronte kandidiral in bil tudi izvoljen za občinskega odbornika v Mostah — na klerikalni listi. Železničarjev ne bo speljal h klerikalcem, zato je šel sam, od železničarjev pa zahteva le nevtralnost. »Vam se ni treba za politiko nič brigati, bom že jaz, ki sem prijatelj g. župana Oražma.« Vsi agitatorji enotne fronte brez prepričanja delajo tako, in vsem se izplača, dokler je delavstvo nezavedno, da ne more vzeti svoje usode samo v roke.

r Volitve v obrtno in vzkljeno sodišče v Ljubljani bodo dne 18. in 20. oktobra 1925. in sicer volijo: I. volilni razred delodajalcev, oziroma podjetnikov, v torek, 20. okt. od 8. ure zjutraj do 13. ure popoldne v posvetovalnici mestnega magistrata, soba št. 22, na Mestnem trgu; II. volilni razred delavcev, oziroma delojemalcev v nedeljo, 18. okt., istotako ob 8. ure zjutraj do 13. ure popoldne v veliki dvorani Mestnega doma na Krekovem trgu, kakor je označeno na volilnih izkaznicah, katere so bile že dostavljene vsem vpisanim volilnim upravičencem v njihove obrate, oziroma delavnice. Volilni upravičenci, katerim se pa radi sprememb obratovališča niso mogle dostaviti uradne izkaznice in volilne glasovnice, so označeni v uradnem razglasu, ki je nabit na deski na magistratnem poslopiju. Le-ti morajo dvigniti svoje izkaznice in glasovnice še pred volitvijo med uradnimi urami v mestni posvetovalnici soba št. 22 in na dan volitev v zgoraj označenih volilnih lokalih.

Ako hočeš postati star, vživaj ono jed, ki so jo vživali naši stari, to je mleko in jajca. Iz teh snovi so narejeni makaroni in špageti tovarne »Pekatek«. Dobijo se v pol kg zavojih.

Galanterija
ter modno blago, pletenine, nogavice, sukanec, vezalne, gumbe, modne, biserni in druge, satene, nahrbtniki, nože, jedilno orodje, škornje itd. vse to s dobri razpustodaje pri
IOSIP PETELINC-U
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika
ob vohi.
Na voljo. Na malo.

Seja Delavske zbornice.

Seja se je vršila 4. oktobra 1925 v sejni dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Navzočih je bilo 36 članov »Delavske zbornice«.

O delovanju zbornice je poročal tajnik Uratnik. Navajal je razne statistične podatke, valute eksistenčnega minima in da je treba n. pr. zdaj, ko se jugoslovanska valuta boljša, delati na to, da se povojne krivice, ki jih je pretrepelo delavstvo, sedaj popravijo. Izpravljajo naj se mezde s predvojnimi, čeprav trdijo podjetniki, da to ni mogoče. To pa ni resnica, ker se je pokazalo, da producira že velik del industrije toliko kakor pred vojno, da je pa res tudi nekaj podjetij, ki so še slabo fundirana in uvedena in ki bi z uvedbo predvojnih mezd prišla takoj v konkurenco — to so namreč podjetja, ki so pri nas novo uvedena. Pritoževal se je, da je pri nas ena izmed najvažnejših institucij padla v vodo, ki je sicer uzakonjena, ni pa še sedaj izdelan pravilnik, to so obratni zaupniki. Ti so za delavstvo najvažnejši faktor, podjetja se jih najbolj boje, delavstvo pa, ki je tako razcepljeno, nima moči, da bi jih poklicalo v življenje. Vse organizacije in vsi člani organizacij se morajo zavzemati, da popolnoma ne izgubimo teh institucij. Če se že organizacije ne morejo zediniti in skupaj marširati, naj pa vsaj skupaj udarijo.

Urbančič: v imenu priv. nameščencev se zahvaljuje tajniku za delo in za poročilo v naj se zavzame, da se bo vse doma izdelovale, ki jo je izdala »Del. zbornica«, ki nudi toliko statističnega materiala. Zbornica lo in se tako omili brezposelnost. Država, občine in druge take korporacije naj ne naročajo v tujini takih industrijskih izdelkov.

ki jih lahko producira domača industrija. Nikar naj se ne začne trko delati kakor pred vojno, ko smo uvažali lastne izdelke iz Anglije. Pritožuje se radi tolmačenja davka na fizične delavce in pravi, da morajo ta davek plačevati vsi priv. nameščenci razen prokuristov in direktorjev. Samo teh ne smatrajo za ročne delavce. Pravi, da so pri nas uvedli vse davke, ki so jih imeli v Srbiji, niso pa odpravili obremenitv, ki so bili prej že samo pri nas, v Srbiji pa ne, tako da plačujemo zdaj pri nas več davkov, kakor smo jih prej.

Leskoček: kritizira sistem preganjanja delavskih zaupnikov. Če nastane n. pr. v podjetju kriza, je prvi na cesti zaupnik. Prav tako ravna tudi, kadar pošljejo delavce na dopust. V drugih državah uvajajo davek na delomrznost, pri nas pa na delavoljnost.

Brez nadaljnje debate se vzame tajniško poročilo na znanje.

2. točka: odobritev računskih zaključkov za leta 1922, 1923 in 1924.

Bizjak (od nar. soc. zveze): poroča, da sta z Bradeškom pregledala vse blagajniške knjige in predlaga sedanjemu vodstvu odvezo. — Sprejeto soglasno.

3. točka: volitev dveh članov upravnega odbora v smislu pravil.

Cobal: pravi, naj se izvoli eden iz srede Jugoslovanske strokovne zveze (klerikalne) in eden izmed priv. nameščencev (večinoma demokratov) ker nar. soc. zveza je že zastopana, sicer pa je to njegovo osebno mnenje.

Celešnik: predlaga v imenu kluba Strokovne komisije, da se izvoli eden od JSZ in eden od priv. nameščencev.

Urbančič: se strinja, pravi, da bodo priv. nameščenci predlagali enega izmed svojih.

Priv. nameščenci so predlagali Urbančiča, klerikalci pa Franca Kordina, ki sta bila tudi izvoljena.

Odobritev proračuna za leto 1925.

Urbančič: vpraša, koliko bodo znašali dohodki.

Cobal: do 1,128.000 Din. (? op. ur.) Urbančič: vpraša, kaj bo z denarjem, ki bo preveč vplačan. Vprašati je treba ministrstvo za mnenje, ki naj poda svojo izjavo.

Cobal: ko se je vozil iz Sarajeva, je celih 8 ur konferiral z načelnikom ministrstva, dvomi pa, da bi mogli take vsote dobiti in da je bil odobren le zato prej tak proračun, da bi ne zašli v dolgove.

Uratnik: je zadovoljen, da je Urbančič sprožil to debato glede preveč vplačanih prispevkov. Ti prispevki se bodo naložili, da bo vsaj zbornica v slabših časih, če bi se valuta poslabšala itd. imela kaj pri roki.

Urbančič: se za to izjavo zahvaljuje.

Gregorka: v III. poglavju proračuna je neka napaka.

Uratnik: to je samo tiskovna napaka. Nato preide k proračunu za l. 1925 in razjasnjuje postavko za postavko. Tako je n. pr. določeni 300.000 Din za pomožne hranilne blagajne, v katere bi delavstvo vlagalo po 5, 10 Din, kolikor bi pač moglo. Zamisljeno so nekake take zadruge, ki naj bi se ustanovljale v raznih krajih, da bi temeljile na združnem zakonu. Pri postavki »dečja zavetišča« je povedal, da se je Trb. prem. družba 3 leta upirala pobirati prispevke za Delavsko zbornico, da bi pa morala po zakonu sama skrbeti za take ustanove, kakor so dečja zavetišča. Delavska zbornica je dala to vsoto v proračun, da začne z iniciativo. Pri postavki za »Delavsko akademijo« pravi, da se križajo mnenja najbolj na kulturnem polju. Za primer navaja Dunaj, kaj so tam naredili na kulturnem polju s tako akademijo, pri nas pa niti delavstvo ne vé, ali je potrebna ali ne. (Dalje prih.)

Pravica združevanja.

Od pradavnih časov velja pri kapitalistih načelo, da se proletarci ne smejo združevati. Dokler je vladal suženski sistem, je bilo združevanje sužnjem že samo na sebi kaznivo. Mogočnejši so predobro vedeli, da je njih moč prešibka, če se sužnji združijo. In tam, kjer so morali biti sužnji pri delu združeni v večjih množicah, taksi so bili vkovani v železje, da so bili brez moči. Tako n. pr. veslači na ladjah, ki jih je moralo biti mnogo (takrat še ni bilo strojev!) so bili k veslaški klopi za nogo priklenjeni.

Še bolj nego preprosto telesno združevanje so mogočnejši prepovedovali idejno združevanje. Od pradavnih časov so vse konfesije prepovedovale svobodno misel, svobodno razgovorjanje o raznih idejah in razširjanje novih idej. Tako se je zgodilo, da nikdar nobena religija ni pridobila velike svetovne moči, dokler se ni združila z državno močjo. Kajti religija sama, dokler je res samo religija in nič drugega, nima nikake zunanje, telesne, gmotne moči na razpolago; religija je svetovni nazor, ideja, ki po svojem bistvu ne more biti nasilna in vsiljiva. In le zato, ker mogočnejši niso dovoljevali idejnega združevanja, edinole zato so ostale globoke ideje omejene le na majhen krog. Če so se razširile, so se razširile s pomočjo državne sile, ki se jih je posluževala na demagoški način v dosego svojih nikakor ne idejnih ciljev — zato so pa take »podržavljene« ideje zgubile vso svojo idejno čistost in smisel. Zgled za to imamo najlepši

SAMO 150 Din (600 K)
slane: vojneno blago (3 m) za ženski plašč, sukno (3 m) za moške obleke, **double sukno** (1¹/₂ m) za moški suknič, **fini velour** za ženske plašče 140 cm, čista volna, vse barve **Din 120.**
Ostanki vsah vrst blage 10 Din m.
A POTOKAR, LJUBLJANA, poleg trga, pri Zmajskem mostu

v krščanstvu, ki je bilo na najgroznejši način zatirano, dokler se ga ni postal rimski imperij. Kot rimska država vera (torej konfesija, ne več religija) je pa krščanstvo raslo in raslo, obenem pa tudi zgubljalo ves svoj religiozni idejni sijaj. In še dandanes, ko je svobodna misel razbila zvezo med papeštvom in kraljestvom, med predstavnikoma vere in države, še zdaj si krščanstvo ne da dopovedati, da naj bo le ideja, ampak »vatiškanski jetnik« se še vedno vsiljuje na prestol rimskih cesarjev, da bi od tam gospodoval vsemu človeštvu. Posvetnega gospodstva si želi krščanstvo in s tem najjasnejše dokazuje, da ni več religija. To je samo zunanja organizacija, cerkev, stroj brez duha. Da bo mera polna, si je katoliško krščanstvo nadejalo še naslov »bojujoča cerkev« in res smo doživeli, da so se katoliške množice v svetovni vojni bojevale med seboj na življenje in smrt za interese svojih katoliških velikih duhovnov, cesarjev in bankarjev.

Ali ni taka cerkev popolnoma podobna velikanski galeriji, ki je gonijo vesla priklenjenih sužnjev? In ali ni imel Svetek potemtakem prav, ko je na občnem zboru Kons. društva za Slovenijo zahteval, naj tudi to društvo postane »bojujoča cerkev«, torej enaka galerija, katero bo priklenjeni proletariati gonil po ukazih kapitalistov? In dalje, ali niso kristanovske strokovne organizacije enake galere? Zaradi ljubelega kruha so delavci prisiljeni plačevati prispevke, čeprav jim to in ono ni všeč, potem pa, ko se jim v glavi zabliška, ko začnejo misliti in se pripravljati za socializem, za razredni boj — takrat jih kapitalovi pooblaščenici vržejo ven.

Koliko izključevanja smo dosegli v zadnjih letih in zlasti zdaj, prav zdaj, ko toliko govorijo o združenju!

Pa še bolj jasno. Ideja »Skupnega doma« jim je bila napoti, zato so pozimi sklenili, da bo vsak izključen iz strokovne organizacije, kdor bo pri »Skupnem domu« sodeloval. Po vsem svetu se tvorijo sekcije. Sekcija pomeni delo za omejen delokrog v skupnem okviru. Na tem temelju je mogoče brezpogojno vse združiti, ki hočejo delati za razredni napredek. Torej ideja, proti kateri ne more prav noben proletarec ničesar imeti. Pa gospoda okoli zelenih miz, ki ni bila zmožna stvarno debatirati proti »Skupnemu domu«, ga je sklenila ubiti s tem, da ga — prepove. Pa kaj je pomagal indeks prepovedanih knjig umirajoči sveti cerkvi? Nič! Indeks je bila le dobra reklama. Škoda, da kristanovci niso javno prepovedovali, to bi bila tudi reklama.

Ne gospoda! Pravico združevanja bo proletariati imel, pa če hočete ali ne. Če še toliko govorite o široko-

grudnosti in svobodi, nič vam ne bo pomagalo, jasno se vidi vaša ozkosrčnost in tiranstvo. Le na »Skupnem domu« se učite, kaj je širokogrudnost — mi nismo še nikdar nikogar izključili, vsi so šli sami, ko so izprevideli, da je zanje socializem prehud poper. In še danes imamo v stranki ljudi, ki so sočasno tudi v vaših strokovnih organizacijah, pa jim nihče ne grozi, da morajo od tam izstopiti. Bodi, kjer hočeš, pravico združevanja imaš, pa čeprav se združuješ za še tako malenkosten namen, recimo za oboževanje starih copat. Pravico imaš tudi časopis izdajati v ta namen, in prav je, če ga izdajate po resnični svoji potrebi in če najdeš ljudi, ki ti ga plačajo. Tudi za združevanje latinice s cirilico lahko ustanoviš časopis — samo od nas ne smeš zahtevati, da ti ga plačujemo, ker za take reči res nimamo denarja.

Vi pa branite svojim ovčicam pogledati v »Skupni dom«, čitati »Naprejek«, gledati v bodočnost — in če se vendarle predrznejo, jih izključite!

Le tako naprej! Ta vaša klerikalna zatelebanost v nezmožljivost gospode okoli zelene mize, ta vaša brezmejna kratkovidnost in slepota za idejo na eni strani, na drugi strani pa velike oči in še večji žep za denar, to je pomagalo, da je »Skupni dom« tako hitro dosegel prvo združitev, združitve vseh njegovih nasprotnikov. Druga združitve napreduje že tudi, a ko bo izvršena, takrat se bosta pomerila dva razreda. Do takrat pa — na svindenje!

Kdor resnice povedati noče, si z lažjo pomaga.

Pod tem naslovom so napisali mariborski generali SPJ v »Delavcu« št. 19 z dne 10. oktobra 1925 daljšo reč v obliki članka, ki ga je podpisal dosedaj javnosti neznan Ivan Dvoršak. Da članka ni sam pisal, je razvidno že iz tega, da Dvoršak ne zna slovensko pisati. Na organizacijo ORSJ v Zagreb je pisal vedno v nemščini.

V članku je polno podtikovanj in samohvale po receptu mariborskih »socialistov«. Dvoršak se hvali, da je zastopal podružnico Ruše; to je grda laž, še večja laž je, da štejejo Maribor, Sladki vrh in Ruše 250 članov. Res je le, da je v Mariboru 70, v Sladkem vrhu 45, skupaj 115 članov, in ne 250, ker je v Rušah samo 35 članov. Res je, da je Dvoršak v Zagreb poročal, da se je vršila poverba v Mariboru pri občinskih delavcih, Dvoršak je tudi sporočil, da pri usnarjih v Mariboru tudi ni bilo vse v redu, zato se usnarji ne marajo organizirati v Ljubljano. Golmajer je pa v Mariboru v strokovnem tiskovnem vprašanju s. Čeha in mene izpovedal, da je v Šoštanju pri usnarjski podružnici manj-

kalo 2000 Din. Ko sem jaz v Šoštanju nekatero sedruge vprašal, če jim je kaj znanega o tem, so mi odgovorili, da je treba držati vse tajno, da organizacija ne razpade. Torej ljudje, ki pokrivajo razne delavčevacije, si upajo očitati meni »diplomata«, ker ne najdejo nobenega stvarnega razloga. Priznam, da sem Dvoršaku povedal, da ne maram služiti birokraciji v Zagrebu. Radoveden sem le, če bo tudi Dvoršak toliko junak in priznal svojo izpoved, da ima dobro existenco kot mizar pri občini mariborski zato, ker včasih tudi gospodom uradnikom kaj posebej napravi. Huda je ta reč! »Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na sonce«. Jaz seveda ničesar ne očitam Dvoršaku, ker je on tisti, ki je hvalil s. Bernota, da je njegovo delovanje pravilno, obenem pa udrihal po Čehu, Krajerju in Erženu. Glede trditve, da sem jaz slabo govoril o s. Bernotu, pa prosim: dokažite, da bom spoznal zadnjega in najbolj skritega lažnika v Mariboru. Kar se tiče ljudi, ki delajo razkol v delavskem gibanju, te najdete v Mariboru, in sicer prave mojstre. Glej: Nachtigall, Golouh itd. Tu imate razkolnike! Glede bilance ORSJ laže Dvoršak, če trdi, da sem rekel, da je pravilna. Rekel sem le, da ORSJ nima nobene bilance, ki bi bila od kongresa potrjena.

Na izjavo ss. Frane Kosmusa, Ivan Verhovška in Viktorja Vuka pa samo to-le:

Članom SDZJ v Sloveniji ni dovolj, da ste napisali izjavo, da ste vse v redu našli. Člane zanima predvsem: a) koliko plačujočih članov ima ORSJ? — b) Koliko ima podružnic v celi državi, ne samo v Sloveniji? — c) Koliko imovine ter gotovine? To je važno, kajti znano je, da »Radniški Glasnik« ni izšel že dva meseca radi pomanjkanja denarja. Da savez dobro gospodari, tudi ne drži, ker plačuje mesečno okrog 3000 Din najemnine, 4000 Din plače Haramini in še dva tajuika v Beogradu, kjer je tudi deficit bil v času, ko sem se jaz v Zagrebu nahajal. Izjava je nezadostna za delavce, ki mislijo, in se čudim, da ji je dal s. Vuk svoj podpis. Glede Verhovška bom o priliki spregovoril, ker on predstavlja samo 4 člane v Zidanem mostu, Kosmus pripada k »nezavisnim« in je stvar taktike, da lima socialpatriotsko organizacijo radi »ujedinjenja« strokovnih organizacij pod firmo GRSJ ali bolje rečeno SPJ.

Alojz Leskošek.

Iz stranke. TISKOVNI SKLAD.

Od 1. jan. 1925 do 10. okt. 1925	Din
nabrano	4.199,85
Franc Krajnc, Mislinje	10,—
Franc Znoj, Velenje	5,—
Jožef Vrabčič, Velenje	3,—
Franc Vode, Velenje	2,—
Jožef Koželj, Velenje	2,—
Maks Koželj, Velenje	5,—
Slavko Rupnik, Velenje	2,—
Ivan Terbulj, Velenje	2,—
Stanko Camplek, Velenje	2,—
Franc Pirmanšek, Velenje	2,—
Jožef Ulrich, Velenje	2,—
Franc Ramšak, Mislinje	5,—
Avugst Papeš, Mislinje	5,—
Ivan Verhnjak, Mislinje	5,—
Jožef Aberšek, Mislinje	5,—
Neimenovan, Mislinje	5,—
Josip Resnik, Store	5,—
SSJ v Storah, drobiž	150
Skupaj Din	4.267,85

Brezobrestne hranilne vloge.

Zadnji izkaz 26. sept. 1925	Din 1.072,60
ta teden vloženo	Din 580,—
Skupaj Din	1.652,60

s V prihodnji številki bo objavljena proračunska tabela.

Hranilne vloge na 10 % obresti.	
Zadnji izkaz 3. oktobra 1925	Din 113.790,49
ta teden vloženo	Din 70,—
izplačano	Din 113.860,49
	Din 569,—
Stanje	Din 113.291,49
Garancijski sklad.	
Vloge do 10. oktobra 1925	Din 2.093,85
ta teden	Din 5,—
Skupaj Din	2.098,85

(Tiskovni sklad ostane za vselej last skupnosti, vloge v garancijskem skladu se ne morejo dvigniti, dokler ne bo skupnost imela dovolj gotovine, brezobrestne hranilne vloge se pa lahko odpovedo na tri mesece.)

s Vrhnika. Podružnica del. telovadne in kulturne zveze »Svoboda« na Vrhniku privedi v nedeljo dne 18. septembra popoldne izlet v Dolnji Logatec, kjer se udeležijo predavanja o pomenu esperanta in naknadne proste zabave. Zamišljen je pešizlet v Logatec, če bo lepo vreme, sicer bo pa določil čas odhoda in vse drugo sestaneč članov »Svobode«, ki bo v nedeljo popoldne ob 8.15 uri v gostilni »Pri Jureci« na Vrhniku. — Odbor.

Mežiška dolina. Minulo nedeljo (4. t. m.) je bil v naši dolini velik praznik, kajti vsi konsumi so bili zaprti. Pa smo povpraševali in izvedeli smo, da se vrši združni tečaj v Prevaljah in da se prodaja v skromni sobi »Svobode« priznana združna modrost »najzajfane žrtve«. In res. V par urah smo se silno mnogo naučili, zlasti od Svetka, ki je zajahal to pot uradniškega konjička in trdil, da smo vsi nastavljeni uradniki, z razlikom seveda, da smo mi po prodajalnih taki, ki nosimo vreče moke, a oni v centralni pisarni nosijo žaklje z denarjem. Tako se nam je namreč zdelo. Združni odbori prodajalnih v Mežiški dolini so bili polnoštevno zastopani doma, navzočih pa je bilo vseh skupaj razen nas komandiranih nameščencev celih — pet ljudi. Torej združna ideja raste. In ker raste, je prišlo v debato zlasti pri »agitaciji« sledeče: Dajati se sme na »kredite« zato, da se lahko iztirjajo pozneje 20% obresti, kritje za nižje cene moke se dobi s 5% odtegljajem na vagi. Zganje se sme po prosti iz proste roke nakupovati in prodajati po prosti roki. Kadar je sejm, naj naše zadruge napravijo šotor na trgu z napisom: »Prodaja se le članom«. Izvedeli nismo, kako naj konsumi drug drugemu odjemajo odjemalce, da nudijo ugodnejše cene kakor prodajalne iste zadruge, istotako nismo izvedeli, kako se naj plačujejo revne šivilje za šivanje hlač, srajc itd. in kako tedaj, če to delo prevzame konsumsko sorodstvo. Natančno se je poročalo, kako se naj dvigne promet guštanjske prodajalne, namreč s tem, da se prisilijo ljudje, da tam nakupujejo, ko se je vendar vsa nevarna kislina že porabila za privatne špekulacije. Poročali so, kako je možno konkurirati s črnim konsumom, da dobita oba enake profite. Nadalje katere nakupovalce naj smatramo za člane, četudi niso plačali fیکا za delež, kako naj skrbe konsumi, da g. Čop kot gostilničar ne bo imel izgube. Pa ta referat je došel prepozno, istotako drugi, ki dokazuje, da »Naprejevalci« niso zvesti člani, četudi vse nakupujejo v konsumu in torej o zadruzi nimajo pojma, zato ker hodijo še na tečaje, kar onim ni več treba. Tudi o mavrici se je govorilo in sklenilo se je poiskati še zastavonošo in na občo željo bo naprošen kak višji aristokrat v naši dolini. Svetek jih pozna. — Za danes dosti. Iz tega se vidi, da je bila razpravna snov vzela iz praktičnega življenja in je torej vsa že mnogokrat preizkušena. V lepem sloznom razpoloženju smo se razšli po skupnem obedu.

16. X., 1925. — 2500.

Persil

je

neprekosljivo sredstvo za pranje

polovično delo, ceno pranje, sneznobelo perilo.
(Samo v teh ovojih, nikdar odprto.)

Ostanke

dolžini 2 do 3 m

20 m močnega celirja Din 220,—, 20 m trpeznega oksforta Din 230,—, 20 m močnega medvedine (Pruk) Din 240,—, 20 m krasnega parharta za otročje in ženske obleke Din 300,—, 10 m bleščaste dvojno široke (cajga) za moške obleke Din 395,—, 20 m belega platna Din 200,—, 20 m sirovega platna Din 160,— razpošilja

veletrgovina **R. Stermecki**, Cella št. 23

Ilustrovani cenik z čez 1000 slikami se pošle vsakemu zastoj, vzorci od sukna, kemoarna in razne manufakturne robe pa samo za 8 dni na oled. Kdor pride z vlakom osebno kupoval, dobi naknadno popustno povračilo vožnje. Naročila čez Din 500,— pošiljne prosijo. Trpezelj in pros. cen.

Za takojšnji nastop se išče **prvovrstni**
LIVARSKI MOJSTER

vešč dela z oblikovalnimi stroji.
Osiješka tovarna in livarna
strojev **D. D. Ostijek**.

Predno kupite

oglejte si v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik — Cella

Znižane cene in le pri večjem nakupu znaten popust.
Posrežba solidna! Blago pivovrstno!

Tvornica dežnikov in solnčnikov

L. MIKUŠ, LJUBLJANA

Mestni trg števil. 13

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v našem listu!

ČAJNA ROČKA

ako zlata, rudeča, modra, črna, rujava,
vedno bo tebi prijateljica prava!

Delavci!

Kdor inserira v drugih listih, v „Napreju“ pa ne, ta sam dovolj jasno pove, da ne mara odjemalcev iz delavskih vrst. V vaših rokah je kakšno

inserirano politiko

delajo trgovci. — Trgovci so bolj navezani na Vas, nego Vi nanje!

ČAJNA ROČKA zlata
otsoko plemenita in najfinjša zdravilščna mešanica v najdostopnejši popolnosti. Mitna obstoječa čajna mešanica najfinjših cvetov in neprekosljiva v izdatnosti, o parabi ne dražja kot srednje vrste.

ČAJNA ROČKA rudeča
osebine polna, aromatična čista
Indo-Ceylon
čajna mešanica najfinjših izbir, pri vsaki poparku brez pri, močnem z smetano priporočljiva

ČAJNA ROČKA modra
mila, čista, ne razburjajoča takimencovana.
Ruska čajna mešanica
posebno primerna za pripravo s samovarju, ker tudi pri daljšem vlecenju ne postane grenka.

ČAJNA ROČKA črna
močan, plemenit, aneškema okusu odgovarjajoč, posebno primeren za uživanje z mlekom ali smetano kot napitek.

ČAJNA ROČKA rujava
prijetna in prijetna čajna mešanica za obitelj, tudi pri trejnemu uživanju nočna okusna utrujenost.

Češko sukno, žensko volneno blago, perilo, platno, hlačevino, liskovino itd.
kupite v prvovrstni kakovosti najceneje
v Celju pri „Solncu“.
za obilen obisk se priporoča
Alejz Drofenk.

Manufakturna trgovina
J. KUDIŠ - Celje - Gaberje
priporoča svojo veliko zalogo inozemskega, češkega, angleškega itd. blaga na drobno in debelo po najnižjih konkurenčnih cenah.

I čem več
čevljarskih delavcev
za rbite čevlje. Služba stalna.
Neoženjeni imajo prednost.
Prva Bjelevarska trgovina čevlja
Adolf Vyhral, Bjelevar.

Ali hoč te iznebiti se
revmatizma in protina?
Trgajoče in zbadajoče bolečine v udih in sklepih, oteklina, zveržene roke in noge, trganje in zbadanje v raznih telesnih delih, še celo slabost v očeh, so pogosto posledice revmatizma in protina, ki morata biti odstranjena, ker se drugače bolezen vedno bolj razširja.
Nudim vam
zdravilno pijačo, ki razkroja sočno kislino in pospešuje prebavo in izločevanje, torej nikako takozvano univerzalno ali tajno medicino, temveč produkt, ki ga daje dobra mati narava za blagor holnemu človeštvu. Vsakemu brezplačen poskus! Pišite mi takoj in prejeli boste iz moje v vseh deželah in poštine prosto poskus s poučno pripravo vred. Potem se lahko sami prepričate, da je sredstvo neškodljivo in da hitro učinkuje.
Avgust Märzke, Berlin - Wilmersdorf, Bruchsalerstraße 5, Abt. 324

Kdo vam pomaga
v slabih časih, pri veliki dragini in pri pomanjkanju denarja?
I. N. ŠOŠTARIČ, Maribor
Aleksandrova cesta šte. 13.
Ker le ta prodaja dobro blago za obleke in perilo po nizki ceni. N. pr. platno po Din 8,—, 9,—, 10,—, 12,— itd. sukno po Din 50,—, 60,—, 70,—, 80,— itd. izgotovljene srajce Din 39,— spodnje hlače Din 24,— nogavice Din 7,—, 8,—, Kdor nima denarja dobi na obroke.

Es-ka
Jogo
Torpedo
Bianchi
so le najboljše
najceneje pri
J. Gorec, Ljubljana
Palača Ljubljanske kreditne banke in Gospodarska c. 14.
Vsi nadomestni deli in oprema.

Drobnino in galanterijo ter delavsko perilo po znižanih cenah dobite samo v detajlni trgovini
GASPARI & FANINGER
Maribor, Aleksandrova cesta 23.

OSTANKE
češkega in aneškega sukna za moške obleke, plašče in damske kostume po m 2:50 do 3:20 dobite po neverjetno nizki ceni in sicer
od Din 250,— naprej v razpošiljalnici
Josip Ivančič, Ljubljana
Miklošičeva c. 4 (nasproti frančiškanske cerkve).
Oglejte si izložbe! Prepričajte se!

Predno se odločiš
da kupiš obleko, plašč ali sukno, poseti
našo detajlno trgovino na Erjavčevi cesti št. 2
nasproti Dramskega gledališča in si oglej
našo bogato zalogo.
Dobro blago, prvovrstna ročna izdelava in nedosegljivo nizke cene te bodo prepričale, kje edino kupiš najbolje in najceneje! — Državnim nameščencem proti primerni garanciji tudi na obroke.
Konfekcijska tovarna
FRAN DERENDA & CIE., LJUBLJANA.

POPRAVILA

Mehanik
Ivan Legat
špecialist za pisarniške stroje
Maribor
samo Vetrinjska ulica št. 30
Telefon šte. 434.

Kje kupuješ?
V trgovini K. WORSHEJA nasl.
ANTON MACUN
v MARIBORU, Gosposka ulica šte. 10
ker si lahko izberem izmed velike zaloge, vsakovrstnega manufakturnega blaga, kakor sukno za moške in ženske, barhenta, platno od 9 Din naprej, gradl za posteljino, odeje za postelje, izgotovljeno perilo za delavce in uradnike i. t. d. po najnižjih cenah in ker se vsakega solidno postreže.

UČITELJSKA TISKARNA
Ljubljana — Frančiškanska ulica šte. 6
registrirana zadruga s omejeno zavestjo,
Tiskovine
za šola, kupaštvo in urade, najmodernejšje plakate in vabila za veselice, letne naključke, Najmo dornnejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.
STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA

Oglašajte v „Napreju!“